

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

16. An sit peccatum ministrare Sacramentum Extreme-Vnctionis sub his tantùm verbis. Per istam sanctam Vnctionem indulgeat tibi Deus quidquid deliquisti? Et aliqua alia explanatur pro verbis contenis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

sufficiens hæc est forma, *Consigno te Chrysmate*. Ergo similiter in hoc Sacramento, *Vngo te oleo*. Quarto, quia sacramentalis forma, etiam si per modum indicatiui proferatur, solet à SS. Patribus vocari oratio, quo pacto Leo Papa, & alij multi absolutionem sacramentalem vocant orationem Sacerdotis. Ergo quamvis in hoc Sacramento proferatur forma per modum indicatiui, sufficiens erit illud Iacobi ad saluandum, *Orent super eum*. Ita Becanus. Et hanc sententiam probabilem esse docent Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 40. sect. 3. n. 7. & Filiucius tom. 1. tract. 3. cap. 4. n. 80. nam contrariam, quam ipsi tenent, probabiliorem vocant.

2. Sed negatiuam sententiam, non solum probabiliorem, sed omnino certam putant Nugnus in addit. ad 3. part. quest. 33. art. 6. ita ut si aliquis conficeret hoc Sacramentum sub forma indicatiua, putet debere iterari sine conditione. Idem etiam docent Coninch. de Sacram. disp. 19. dub. 3. n. 14. Ledesma in sum. tom. 1. de Sacram. Extr. Vnct. cap. 1. concl. 2. Syluius in addit. ad 3. part. quest. 29. art. 7. & alij communiter. Et ratio est, quia duræ formæ non possunt esse instituta pro vno Sacramento, nisi sint æquivalentes, saltem in sensu; si ergo forma deprecatiuua sufficiens est, indicatiua sola non sufficit, quia non habet æquivalentem sensum. Ergo, &c.

3. His ita suppositis, difficultas est, an sit sufficiens hæc forma, *Vngo te oleo sancto & Deus tibi remittat quidquid peccasti*, &c. Affirmatiuè respondet Suarez tom. 4. disp. 40. sect. 3. n. 8. sed aduersus illum acriter insurgit Nugnus in addit. ad 3. part. quest. 29. art. 7. vbi ait, quod nullus ausus fuit vnquam dicere, quod ista forma sit sufficiens. At nouissimè, & merito sententiam Suarez sequuntur Reginaldus in praxi tom. 2. lib. 28. cap. 9. num. 55. & Layman in Theolog. moral. lib. 5. tract. 8. cap. 3. num. 1. quia verbis indicatiui modi adiungitur sufficiens deprecatio. Ergo, &c. quidquid in contrarium cum Nugno asserat Bonacina de Sacram. disp. 7. quest. unica, punct. 3. n. 3. licet grauius peccaret, qui hæc forma vteretur.

4. Notandum est hic obiter, quod verba formæ huius Sacramenti sunt ista, *Per istam sacram vntionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus quidquid deliquisti per visum, &c. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*; quæ quidem vltima verba, *In nomine Patris*, &c. non sunt necessaria, neque de necessitate præcepti, vt obseruat Filiucius tom. 1. tract. 3. cap. 4. num. 86. & alij. Illa autem verba, *sanctam, & piissimam*, non esse substantialia, docent Reginald. tom. 2. lib. 28. cap. 9. num. 56. Pitigianus in 4. tom. 2. dist. 23. quest. unica, art. 4. dub. 2. & alij; quia illis detractis sensus adhuc manet integer, idem asserunt supradicti Doctores de illis verbis, *sua misericordiam*, quia quæ sequuntur, *indulgeat tibi Dominus*, causam principalem, quæ in hoc Sacramento sufficienter exprimitur, illis omissis, sed de hoc alibi. Non idem dicendum videtur de particulis illis, *per visum, per auditum, &c.* quæ in fine singularum formarum partialium ponuntur; igitur de necessitate Sacramenti sufficienti ista verba, *Per istam Vntionem indulgeat tibi Deus quidquid per visum deliquisti, vel per auditum, &c.* Non sunt autem omittenda supradicta verba, & qui hoc faceret, peccaret.

Sup. his particulis in duabus primis Ref. not. seq. & pro suam misericordiam. infra in Ref. 17. &c.

Ojo. diga Non idem, sin falsa. Sup. his sensibus late in duabus Ref. præteritis, & in Ref. seq.

RESOL. XVI.

An sit peccatum ministrare Sacramentum Extreme Vntionis sub his tantum verbis. Per istam sanctam Vntionem indulgeat tibi Deus quidquid deliquisti?

Et aliqua alia explanantur pro verbis contentis in consuetâ forma huius Sacramenti. Et eandem docetur esse mortale amplecti opinionem probabilem circa formas, & materias Sacramentorum, tract. 1. & Misc. i. Ref. 18.

§. 1. TRACTAT hoc dubium Caramuel fundam. §. 1. n. 1330. vbi sic ait.

2. Peto primò an peccet, qui in administratione huius Sacramenti vitat forma essentiali, cum illis verbis omnibus accidentalibus; puta qui tantum diceret, *Per istam vntionem indulgeat tibi Deus quidquid deliquisti*. Affirmatiuè respondet Diana part. 3. tract. 4. resol. 175. §. notandum, & resol. 180. & ex eo Ausonius Nocinot in summa, verbo Extr. Vntionem num. 12. sed cur? An quia vitat forma probabilem rationem, scire vellem; cur non possit vti opinione probabili in administratione Sacramenti? Et si secundum an sit mortale? (Immo an sit veniale?) omittunt pauca verba præcepta. Ita Caramuel.

3. Sed ego respondeo in administratione Sacramenti Extreme Vntionis non sufficere formam adductam à Caramuele, nam apud doctores tres solam sententiam probabilem inuenio circa prædictam questionem.

4. Prima sententia docet, vnicam sufficere vntionem in quavis corporis parte, sub vna tantum forma, experiente omnes corporis sensus.

5. Secunda sententia affirmat ad validitatem huius Sacramenti necessarias esse quinque ad minimum vntiones in Oculis, Auribus, Naribus, Ore, Manibus, omnes tamen vntiones adhiberi posse sub vna tantum forma æquivalente omnibus formis partialibus, vt si quis vngendo oculum, aurem, manum, &c. manum dicat: *Per istas sanctas vntiones, & piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus, quidquid deliquisti per visum, auditum, gustum, odoratum, & tactum deliquisti*.

6. Tertia sententia docet ad validitatem huius Sacramenti necessarias esse ad minimum quinque vntiones in quibus corporis sensibus, cum quinque que partialibus formis, respondentibus singulis vntionibus.

7. Et omnes has tres sententias esse probabiles putat Amicus vbi infra; sed primam, & secundam admittit tantum tempore necessitatis in morbis contagiosis.

8. Sed forma adducta à Caramuele in illis verbis: *Per istam vntionem indulgeat tibi Deus quidquid deliquisti*, non includitur in formis suspensis expressis, quia in forma Caramuelis nulla est mentio de sensibus corporis. Ergo.

9. Sed dato, & non concessio, quod forma Caramuelis esset sufficiens pro validitate Sacramenti, quod ego nego, & me citato negat etiam nouissimè Leander de Sacram. tom. 1. tract. 1. disp. 2. §. 21. cum alij.

10. Adhuc dicendum est contra Caramuelem, Sacerdotem ministrantem cum illa forma peccare mortaliter, vt ego docui, & ideo Amicus de Cur. Theo. tom. 8. disp. 19. sect. 4. num. 71. sic ait; Dico inter has sententias, tertia est omnium iustissima, & in praxi saltem sub præcepto seruanda, quando nulla viget grauis necessitas: quod euidenter probat vniuersalis Ecclesiæ Praxis; & sententiæ ipsarum citata Pastoralia, & Doctores omnes conuincuntur sententiæ, qui solum docent in morbis dimittas contagiosis, & peste grassante ad euitandum peccatum infectionis seruari posse ritum secundæ, vel primæ sententiæ, ceteroqui necessitate non vigeat.

sempet seruandam esse communem praxim Ecclesie iuxta tertiam sententiam explicatam. Ita ille.

11. Qui etiam postea scilicet. s. num. 87. hæc subdit: Demum an necessarium sit in formam exprimere omnes sensus, aut sufficiat vnum tantum, vel nullum, dicendo: Per istam vnctionem indulget tibi Deus quidquid deliquisti. Constat ex iis, quæ docuimus sectione præcedente, an scilicet de essentia huius Sacramenti sint omnes sensus, an sufficiat quicumque corporis partem inungere. Omnes tamen Doctores notant tam verba, quæ diuinam misericordiam, quam quæ omnes sensus, expriment sub præcepto profertenda esse, vt habet communis praxis vniuersalis Ecclesie, à qua recedere sine vrgente necessitate, grate peccatum est. Ita Amicus.

Qui ad interrogationes Caramuelis satis respondet, & satisfacit. Vide etiam Calstrum Palatum tom. 4. tract. 26. punct. 5. num. 4.

12. Et quidem in forma Caramuelis peccatum non veniale, sed mortale adesse omnino dicendum esse puto, quia licet Reginaldus in praxi tom. 2. lib. 28. num. 16. & alij censent, illas particulas per visum, per auditum, &c. non esse de essentia formæ, & de necessitate Sacramenti, quod etiam ex Coninch, Bonacina, & Tannero obseruat Hurtadus de Sacram. de Extrem. Vnct. diff. ult. 7.

13. Tamen communiter tenent contrarium, & obseruat Præpositus, Martinus de San Ioseph in mon. confes. tom. 1. lib. 1. tract. 1. de Extremæ-Vnctione num. 18. qui malè me citat pro sententia Reginaldi, Lessius in 3. part. quest. de Sacram. Extr. Vnct. dub. 6. num. 15. Granadus in 3. part. contr. 8. tract. 1. diff. 7. num. 9. & alij

14. Ergo dicendum est contra Caramuelem, si quis relinqueret illas particulas peccare necessario mortaliter, quia ex earum omissione Sacramentum redderetur dubium, vt optimè obseruat Præpositus in 3. part. D. Thomæ quest. vnic. de Sacram. Euch. dub. 4. num. 25. ergo, &c.

15. Confirmatur nostra opinio, quia vt in superiori resolutione probatum est, secundum sententiã probabiliorum vinum congelatum est apta materia consecrationis, & tamen hoc non obstante, si aliquis Sacerdos ita consecraret, peccaret mortaliter, vt ex communi Doctorum sententia supra probatum est. Ergo licet opinio Caramuelis esset probabilis de forma Extremæ-Vnctionis; tamen hoc non obstante, si sacerdos ita vngeret, dicendum est, quod peccaret mortaliter.

16. Nam in re graui à communi consuetudine Ecclesie recederet, & periculo non conficiendi valide Sacramentum se exponeret, & ita in nostris terminis loquens de forma Extremæ-Vnctionis, si relinqueretur particula misericordiã, docet Reuerendissimus Candidus tom. 4. diff. 5. art. 2. dub. 33. Syluius in 3. part. quest. 29. art. 9. §. expressio. Nugnus de Sacram. tom. 2. quest. 29. num. 9. diffic. vnica. & alij.

17. Vnde non desinat hic apponere verba Petri à Sancto Ioseph in idea Sacram. c. 3. ref. 3. sic asserentis; Tertio obseruandum probabile mihi esse ad essentiam formæ non spectare, vt sensus, qui vngitur nominetur, sed sufficere ad valorem Sacramenti, si dum oculus, verbi causa, vngitur, Sacerdos dicat, per istam sanctam vnctionem, &c. indulget tibi Deus quidquid peccasti, & idem in aliis sensibus repetat, eos minime exprimendo. Sicut enim in forma confirmationis fons non exprimitur, etsi illius vnctio sit essentialis, ita quamuis vnctio sensuum sit necessaria ad substantiam huius Sacramenti, non sequitur quod in forma sensus essentialiter exprimi debeant.

Tom. II.

18. Confirmatur; Nam si dum oculus vngitur proferat Sacerdos formam modo iam dicto, sufficienter indicabit se à Deo petere, vt remittat agroti quicquid per visum peccauit, & sic de aliis. Imò si inter vngendum omnes sensus dicat Sacerdos verba illa tantum semel: Per istas sanctas vnctiones indulget tibi Deus quicquid peccasti, probabile est Sacramentum valere propter rationem iam dictam: quia scilicet sufficienter videtur peti remissio peccatorum omnium, quæ à quinque sensibus originem duxerunt.

19. Moneo tamen standum esse praxi, & consuetudini Romanæ Ecclesie, quæ sensum qui vngitur nominat, & formam quinque reperit, mutato vnico verbo. Inde enim sufficienter colligitur hunc ritum cadere sub præcepto, quia consuetudo habet vim legis, & non esse immutandum; nisi extrema necessitas, quæ legem non habet, exigeret interdum, vt mutaretur. Hæc à Sancto Ioseph. Quæ quidem verba, vtentem forma Caramuelis, peccare mortaliter demonstrare videntur; nam ex ipsa violaretur praxis, & consuetudo Ecclesie in ritu graui circa essentiam Sacramenti: Ergo.

20. Dico itaque doctissimo Caramueli, Sacerdotem administrando Sacramentum Extremæ-Vnctionis cum forma ab ipso præscripta peccare quidem mortaliter ex superius adductis, & ex doctrina adducta à Sanchez de matr. lib. 3. diff. 20. num. 4. & aliis, nempe esse mortale amplecti opinionem probabilem circa formas, & materias Sacramentorum, relictis ceteris & præscriptis ab Ecclesia, prouenire non ex defectu opinionis, & ratione periculi, & irreuerentiæ Sacramenti; Sed quia contrarietur Ecclesie consuetudini, quæ vim præcepti habet.

Sup. hoc sup. prain tr. 1. Refol. 202. §. 1. ad medium, à vers. Sequitur, & in aliis eius annot.

RESOL. XVII.

An qui in forma Extremæ-Vnctionis omittet illa verba pro suam misericordiam consecraret Sacramentum?

Ex quo deducitur, quid est sentiendum de omissione illius particule: Per istam vnctionem? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 179. alias 180.

§. 1. Negatiue respondet Didacus Nugnus to. 2. in addit. ad 3. part. quest. 29. art. 9. conc. 1. §. 4. quia, air ille, ista particula ponitur, vt explicetur causa principalis huius Sacramenti, & effectus illius; sed magis pertinet ad Sacramentum causa principalis, quam instrumentalis. Ergo cum Sacramentum sit nullum per omissionem illius particule, nempe per istam vnctionem, etiã est nullum per omissionem istius. Ita Nugnus, qui acriter insurgit aduersus Suarez contrarium docentem tom. 4. diff. 40. sect. 3. n. 13.

Sup. hoc supra in Ref. 13. §. Idem, & in Ref. 14. §. Sed, & in Ref. 15. §. vlt. & in Ref. 16. §. vlt. & pro particula. Per istam vnctionem, cursum in Ref. huius not. & in eodem §.

2. Sed immeritò quidem, nam opinionem Suarez sequuntur doctissimi neoterici, vt Pitigianus in 4. sentent. tom. 2. diff. 23. quest. vnic. art. 4. dub. 2. Laymã in Theol. moral. lib. 5. tract. 8. cap. 3. num. 3. Reginaldus in praxi, tom. 2. lib. 28. cap. 9. num. 56. Filiucius tom. 1. tract. 3. cap. 4. num. 85. Coninch. de Sacram. diff. 19. dub. 4. num. 15. & alij.

3. Dico igitur, quòd si aliquis Sacerdos in vngendo in sumum, omittet ista verba, consecraret Sacramentum. Et ratio est, quia expressio causæ principalis effectus Sacramenti in aliis formis non solet esse de substantia, nisi vbi est necessaria inuocatio Trinitatis, ob rationem specialem. Adde, quòd in illis verbis, Indulget tibi Deus, causa principalis, quæ in hoc Sacramento operatur, sufficienter exprimitur. Ergo, &c. Vnde patet responsio ad argumentum Nugni.

Sup. hic est supra in tr. 1. Ref. 203.

Sup. hic particula in Ref. 13. & in aliis eius not. pro hæc quest.